

ZVONIMIR DUJMOVIĆ*, MARIJAN ŠUPERINA**

Europska visoka policijska škola (CEPOL) i hrvatsko policijsko obrazovanje

Sažetak

Europska visoka policijska škola (European Police College – CEPOL) djeluje kao mreža nacionalnih policijskih obrazovnih tijela, odnosno obrazovnih instituta država članica Europske unije. CEPOL godišnje organizira između 60 do 100 različitih tečajeva, seminara, konferencija i sastanaka s različitim temama iz područja sigurnosti. CEPOL nije klasična visoka policijska obrazovna institucija, na razini Europske unije, nego je treba promatrati kao mrežu visokih nacionalnih policijskih obrazovnih tijela članica Europske unije. Edukacija se provodi na policijskim institutima zemalja članica Europske unije.

U radu autori daju osnovne informacije o samom CEPOL-u te mogućim sadašnjim i budućim oblicima suradnje hrvatskog policijskog obrazovnog sustava s CEPOL-om. Želja je autora da jednostavno i praktično ukaže na to što može bitno utjecati na sposobnost i kapacitete suradnje hrvatske policijske obrazovne institucije s CEPOL-om.

Ključne riječi: CEPOL, Visoka policijska škola u Zagrebu, policijsko obrazovanje, obuka policije, Balanced Scorecard, webinar.

UVOD

Početak rada **Europske visoke policijske škole** veže se za 1999. godinu kada je na sastanku Europske komisije u Tampereu, održanom 15. i 16. listopada 1999. godine, dogovoreno osnivanje tijela zaduženog za suradnju nacionalnih policijskih snaga u obuci viših policijskih službenika.¹

* dr. sc. Zvonimir Dujmović, profesor visoke škole, dekan Visoke policijske škole MUP-a RH, Zagreb.

** mr. sc. Marijan Šuperina, viši predavač na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH, Zagreb.

¹ Godine 2007./2008. u CEPOL-u su bile učlanjene 22 države članice Europske unije s prijavljenih 107 visokih nacionalnih policijskih obrazovnih tijela država članica Europske unije. Broj država članica CEPOL-a se 2009./2010. povećao na 24 države članice Europske unije sa sudjelovanjem 133 visoka nacionalna policijska obrazovna tijela tih država. Godine 2011. broj država članica CEPOL-a iznosi 26 država članica Europske unije sa 292 visoka nacionalna policijska obrazovna tijela tih država.

CEPOL je u današnjem obliku osnovan Odlukom Komisije 2005/681/JHA od 20. rujna 2005. kao slijednik *European Police College* osnovanog Odlukom Komisije iz 2000. godine. Skraćenica CEPOL sastoji se od prvih slova francuskog naziva *Collège européen de police* – eng. *European Police College*. CEPOL ima status pravne osobe, a godišnji proračun mu iznosi oko 8,45 milijuna eura za 2012. godinu.²

*Slika 1: Logotip CEPOL-a
(<http://www.cepol.europa.eu/>)*

1. SVRHA, CILJEVI I ZADACI CEPOL-a

1.1. Svrha CEPOL-a

Prema Odluci Komisije 2005/681/JHA od 20. rujna 2005. godine, svrha CEPOL-a ogleda se u pružanju pomoći treniranja i osposobljavanja viših policijskih službenika država članica Europske unije optimalizacijom suradnje između različitih komponenti CEPOL-a. Na taj način će se podržavati i razvijati europski pristup glavnim problemima s kojima se suočavaju države članice Europske unije u borbi protiv kriminala, sprječavanja i prevencije kriminaliteta, u održavanju reda i mira i javne sigurnosti, posebno u prekograničnim dimenzijama tih problema.

Misija CEPOL-a glasi: *CEPOL kao agencija Europske unije pridonosi europskoj policijskoj suradnji kroz učenje na korist europskih građana.*³

1.2. Ciljevi CEPOL-a

Ciljevi CEPOL-a trebaju biti sljedeći:

1. povećanje znanja nacionalnih policijskih sustava i strukture država članica Europske unije i povećavanje prekogranične policijske suradnje s Europskom unijom

2. unapređivanje znanja o međunarodnim instrumentima i instrumentima Europske unije u sljedećim područjima:

²Do 2006. godine CEPOL se financirao doprinosima država članica što često nije omogućavalo izvođenje usvojenog programa bez nepotrebnih poteškoća. Odlukom Komisije 2005/681/JHA od 20. rujna 2005., CEPOL je 1. siječnja 2006. godine postao agencija Europske unije koja se financira iz njezinog proračuna.

³European Police College Work Programme 2012., Decision 36/2011/GB of the Governing Board of the European Police College, Adopted by the Governing Board by written procedure on 19 December 2011, p. 10, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/12/st05/st05532.en12.pdf> - 12. 1. 2012.

- a) institucije Europske unije, njihovo funkcioniranje i uloga, mehanizmi odlučivanja i pravni instrumenti Europske unije, donošenja odluka i zakonskih sredstava u institucijama Europske unije, posebno u pogledu njihovog utjecaja na suradnju među policijskim službenicima
- b) Europol, ciljevi, struktura i funkcioniranje; kao i načini kako bi se povećala suradnja između Europol-a i relevantnih policijskih tijela država članica u borbi protiv organiziranog kriminaliteta
- c) Eurojust, ciljevi, struktura i funkcioniranje

3. osiguravanje provođenja odgovarajuće obuke vodeći brigu posebno o pravima i obavezama građana, s posebnim osvrtom na prava obrane.⁴

1.3. Zadaci CEPOL-a

U skladu s postavljenim ciljevima CEPOL može primijeniti, odnosno provesti sljedeće aktivnosti:

- a) pružiti odgovarajuću obuku, baziranu na zajedničkim standardima, za više policijske službenike
- b) pripremati i usklađivati programe za obuku srednje rangiranih policijskih službenika u području prekogranične suradnje između policijskih snaga u Europi, pomagati u uspostavi odgovarajućih naprednih programa obuke kao i osiguravanja naprednih programa treninga za trenere
- c) osigurati specijalističke obuke i treninge za policijske službenike koji imaju ključnu ulogu u borbi protiv prekograničnog kriminaliteta s težištem na organizirani kriminalitet
- d) širiti dobru praksu i rezultate stručnih i znanstvenih istraživanja⁵
- e) razvijati i provoditi obuku za pripremu policijskih snaga Europske unije za sudjelovanje u nevojnom kriznom menadžmentu/upravljanju
- f) razvijati i provoditi obuku za policijske službenike država kandidatkinja za članstvo u Europsku uniju, uključujući obuku policijskih službenika s ključnim ulogama
- g) poticati i olakšavati potrebnu razmjenu policijskih službenika u području obuke

⁴Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005 establishing the European Police College (CEPOL) and repealing Decision 2000/820/JHA, Article 6, http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/websiste/About_CEPOL/2005681jha.pdf - 12. 1. 2012. i Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol), (2009/371/JHA), https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/council_decision.pdf - 12. 1. 2012.

⁵Učinkoviti policijski rad mora se temeljiti na rezultatima istraživanja te se CEPOL zauzima za širenje i razvijanje istraživačkog rada, širenja dobre prakse te na taj način razvija i povezuje znanja. U tu svrhu djeluju Europska znanstvena i istraživačka baza podataka (eDoc) i Europska policijska obrazovna mreža (*European Police Learning Network – EPLN*), koje su s dozvolom dostupne preko web-stranica. Zainteresirani korisnici dozvolu (*password*) mogu dobiti preko nacionalnog kontaktog središta CEPOL-a. Svake godine organizira se i po jedna konferencija radi prikaza rezultata provedenih istraživanja, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/469&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> - 12. 12. 2011.

h) razvijati informacijsku tehnologiju (elektroničke mreže) radi osiguravanja potpore CEPOL-a u ostvarivanju ovih dužnosti uključujući i nužne sigurnosne mjere koje su potrebne za njihovo provođenje

i) omogućiti višim policijskim službenicima država Europske unije da steknu potrebne jezične vještine/znanja (čl. 7. Odluke Vijeća).⁶

1.4. Čimbenici razvoja programa rada CEPOL-a

CEPOL-ova strategija osigurava jasan okvir za sam strateški razvoj agencije. Osim toga, kao važni i utjecajni čimbenici koji se pojavljuju pri izradi programa rada CEPOL-a jesu:

(a) **Lisabonski ugovor**⁷: postupak suodlučivanja (Vijeće i Europski parlament) znači da je CEPOL izravno odgovoran širem krugu dionika. Njegove aktivnosti pomno ispituje Europski parlament ali i nacionalni parlamenti država članica Europske unije;

(b) **Stockholmski program – Otvorena i sigurna Europa služi i štiti građane**⁸ i naknadni **Akcijski plan Komisije**⁹: široki raspon mjera koje su predviđene zahtijevaju značajan angažman CEPOL-a. U Akcijskom planu Komisije CEPOL, Europol, Eurojust, Frontex i OLAF se potiču na bolju suradnju;

(c) **Unutarnja sigurnosna strategija za Europsku uniju: Prema europskom sigurnosnom modelu**¹⁰ (EU ISS): EU ISS¹¹ definira – na visokoj razini – tri glavna područja koje je obradila Europska unija unutarnje sigurnosne arhitekture, odnosno organiziranog kriminala, terorizma i križnog menadžmenta;

(d) Priopćenje Komisije Europskom parlamentu i Vijeću: **Strategija unutarnje sigurnosti EU: Pet koraka prema sigurnijoj Europi**¹²: Ovo Priopćenje navodi konkretnе

⁶Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005 establishing the European Police College (CEPOL) and repealing Decision 2000/820/JHA, Article 7, http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/websiste/About_CEPOL/2005681jha.pdf - 12. 1. 2012. i Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol), (2009/371/JHA), https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/council_decision.pdf - 12. 1. 2012.

⁷Konsolidiranu verziju Lisabonskog ugovora vidi: Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Official Journal of the European Union, C115/01, 2008, str. 1.-338., <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EN:HTML> - 12. 12. 2011.

⁸"The Stockholm Programme – An open and secure Europe serving and protecting citizens", Council of the European Union, 5731/10, CO EUR-PREP 2 JAI 81 POLGEN 8, Brussels, 3 March 2010., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:en:PDF> - 12. 12. 2011.

⁹"Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions: Delivering an area of freedom, security and justice for Europe's citizens – Action Plan Implementing the Stockholm Programme", 8895/10, JAI 335, Brussels, 22 April 2010., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0171:FIN:PDF> - 12. 12. 2011.

¹⁰"Draft Internal Security Strategy for the European Union: Towards a European Security Model", Council of the European Union, 7120/10, CO EUR-PREP8 JAI182, Brussels, 8 March 2010., <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st05/st05842-re02.en10.pdf> - 12. 12. 2012.

¹¹European Union Institute for Security Studies (EUISS).

¹²COM (2010) 673 of 22 November 2010.

akcije koje bi trebale doprinijeti provedbi EU ISS, uključujući područja računalnog kriminala i sigurnost granica. Od osobite je važnosti za CEPOL obuku i trening u području oduzimanja protupravno stečene imovine i računalnog kriminala;

(e) **Zaključci Vijeća o stvaranju i provedbi politike EU-ciklusa organiziranog i ozbiljnog međunarodnog kriminaliteta**¹³: Ministri Europske unije dogovorili su se oko politike ciklusa. Od osobite je važnosti za CEPOL što može osigurati obuku u području operativnih akcijskih planova glede suprotstavljanja organiziranom i ozbiljnom međunarodnom kriminalu za policijske službenike Europske unije.

CEPOL, kao agencija Europske unije, surađuje s velikim brojem partnera koji su zaduženi za primjenu zakona unutar Europske unije, ali i izvan nje. Tako su partneri CEPOL-a Europol, Eurojust, FRONTEX¹⁴, OLAF¹⁵, FRA¹⁶, EMCDDA¹⁷, INTERPOL i dr. CEPOL je također sklopio sporazume o suradnji s državama nečlanicama Europske unije kao što su Norveška, Island, Švicarska, Turska i Hrvatska, a također je razvio i odnose s drugim državama izvan Europe te različitim sveučilištima i istraživačkim institutima.

2. UNUTARNJA ORGANIZACIJA CEPOL-a

CEPOL-om rukovodi **direktor** koji je na čelu **Tajništva CEPOL-a**. Sjedište Tajništva CEPOL-a je u Bramshilu, Hook, Hampshire, Velika Britanija, oko 70 kilometara od Londona. Direktor je odgovoran **Upravnom vijeću** koje se sastoji od predstavnika svake države članice EU, često direktora nacionalnih policijskih obrazovnih instituta za više policijske službenike. Bez obzira na veličinu delegacije pojedine države članice Europske unije, svaka od njih ima pravo samo na jedan glas kod odlučivanja.

¹³ "Council Conclusions on the creation and implementation of a EU policy cycle for organised and serious international crime", Council of the European Union, 15358/10, COSI 69 ENFOPOL 298 CRI-MORG 185 ENFOCUSM 94, Brussels, 25 October 2010.

¹⁴ **European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union** (FRONTEX) – Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije. Sjedište agencije je u glavnom gradu Poljske, Varšavi. Ova agencija je sa svojim radom započela 3. listopada 2005. godine [Uredba Europskog vijeća (EC) broj 2007/2004 od 26. listopada 2004. godine, Uredbom (EU) br. 863/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. kojom su uspostavljeni mehanizmi za uspostavu timova za brze intervencije na granici i Uredba (EZ) br. 1168/2011 od 25. listopada 2011. godine kojom se mijenja Uredba Europskog vijeća (EC) broj 2007/2004], <http://www.frontex.europa.eu/> - 12. 12. 2011.

¹⁵ **European Anti-Fraud Office** (OLAF) – Europski ured za borbu protiv prijevara, koji je osnovan Odlukom Komisije od 28. travnja 1999. SEC (1999)802 (1999/352/EC, ECSC, Euratom). Opća pravila u svezi s provođenjem istraživanja OLAF-a (EC) No 1073/1999 donijeli su Europski parlament i Vijeće Europske unije 25. svibnja 1999., http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_en.htm - 12. 12. 2011.

¹⁶ **Agency for Fundamental Rights** (FRA) – Europska agencija odgovorna za prikupljanje dokaza o stanju temeljnih prava u cijeloj Europskoj uniji, http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm - 12. 12. 2011.

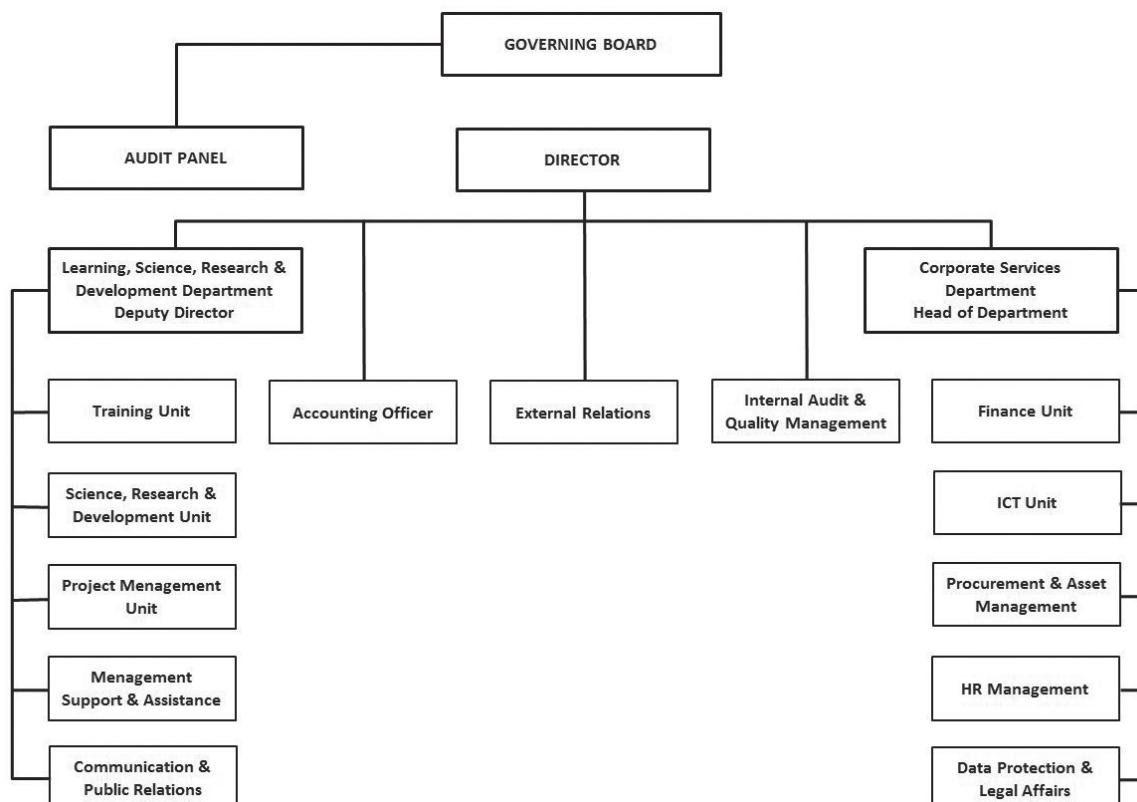
¹⁷ **European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction** (EMCDDA) – Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama osnovan je 1993., a svečano je otvoren u Lisabonu 1995. kao jedna od decentraliziranih agencija Europske unije, <http://www.emcdda.europa.eu/> - 12. 12. 2011.

Upravnim vijećem predsjedava predstavnik predsjedavajuće države Europske unije. Upravno vijeće uobičajeno se sastaje četiri puta godišnje. Za pomoć u radu Upravnog vijeća osnovana su četiri komiteta za podršku:

- Komitet za izradu godišnjih programa
- Komitet za proračun
- Strateški komitet i
- Komitet za obrazovanje.

Komiteti mogu imati projektne ili radne skupine koje pripremaju programe, predlažu i razvijaju strategiju, koncepte i sredstva za osposobljavanje. Tako su npr. prema odluci iz 2010. godine radne skupine Upravnog vijeća bile:

- Radna skupina za zajednički kurikulum/program obuke
- Radna skupina za suradnju s obrazovnim institutima država nečlanica
- Radna skupina za istraživanje i znanost i
- Radna skupina za obrazovanje.

Grafikon 1: Organizacijska struktura CEPOL-a¹⁸

¹⁸ <http://www.cepol.europa.eu/index.php?id=organisational-structure> - 12. 12. 2011.

3. CEPOL I VISOKA POLICIJSKA ŠKOLA MUP-a RH

CEPOL može surađivati s relevantnim tijelima Europske unije u području primjena prava kao i s drugim značajnim tijelima na tom području te s tijelima u području obrazovanja u Europi.

Također CEPOL može surađivati s nacionalnim obrazovnim institucijama država nečlanica Europske unije, posebno s onima koje su države kandidatkinje za prijam u Europsku uniju. Upravno vijeće CEPOL-a pri sklapanju takvih sporazuma o suradnji ovlašćuje direktora CEPOL-a da sklopi sporazum o suradnji. Sporazum o suradnji s tijelima nečlanica Europske unije može se zaključiti samo uz suglasnost i potvrdu Komisije.

Republika Hrvatska je uspostavila suradnju s CEPOL-om tijekom 2009. godine i izrazila interes za sklapanje sporazuma o suradnji. **CEPOL i Visoka policijska škola MUP-a RH** su 7. prosinca 2010. godine u Misiji Republike Hrvatske pri Europskoj uniji u Bruxellesu sklopili **Sporazum o suradnji između Europske visoke policijske škole (CEPOL) i hrvatske Visoke policijske škole**.¹⁹ Članice sporazuma, prilikom njegovog potpisivanja, bile su i jesu svjesne postojanja zajedničkog interesa za povećanjem učinkovitosti policije u borbi protiv kriminaliteta, osobito prekograničnog kriminaliteta u Europi, na način da se provodi zajednička obuka za više policijske službenike čime će se unaprijediti njihovo poznavanje nacionalnih policijskih sustava, europskih instrumenata i mehanizama suradnje te široki raspon specifičnih tema kao što su borba protiv terorizma, nezakonite trgovine opojnim drogama, borba protiv organiziranog kriminaliteta, nezakonite migracije te nadzor granice ili trgovanje ljudima.

Sklapanje sporazuma je značajno za obrazovanje viših policijskih službenika MUP-a RH u području sigurnosti i u kontekstu proširenja Europske unije. Sporazum olakšava višim policijskim službenicima u Republici Hrvatskoj da sudjeluju u aktivnostima CEPOL-a: kao predavači i treneri, odnosno kao polaznici CEPOL-ovih tečaja. Sporazum omogućuje razmjenu primjenjenih rezultata istraživanja, pristup CEPOL-ovoj elektroničkoj mreži i razmjenu obrazovnih kurikuluma.

Prema članku 2. Sporazuma o suradnji – Područja suradnje – suradnja se prema sporazumu omogućuje u sljedećim područjima:

- (a) preciziranje modaliteta suradnje hrvatske Visoke policijske škole na sastancima Radne skupine
- (b) sudjelovanje hrvatskih viših policijskih službenika u obuci CEPOL-a
- (c) definiranje moguće podrške hrvatske Visoke policijske škole u organiziranju obuke CEPOL-a
- (d) dodatno usklađivanje standarda policijske obuke u okviru prekogranične suradnje između policija

¹⁹ Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 9. sjednici od 16. veljače 2012. godine uputila **Sporazum o suradnji između Europske visoke policijske škole (CEPOL) i hrvatske Visoke policijske škole** na potvrđivanje Hrvatskom saboru, http://www.vlada.hr/hr/naslovница/sjednice_i_odeljke_vlade_rh/2012/9_sjednica_vlade_republike_hrvatske - 17. 2. 2012., http://www.cepol.europa.eu/index.php?id=news-details&tx_ttnews%5Btt_news%5D=353&cHash=06dfa0dd4f - 17. 2. 2012. i <http://www.mup.hr/main.aspx?id=79541> - 17. 2. 2012.

- (e) jačanje razmjene najboljih praksi i omogućavanje hrvatskoj Visokoj policijskoj školi pristup elektroničkoj mreži
- (f) određivanje troškova na teret hrvatske Visoke policijske škole i CEPOL-a
- (g) određivanje hrvatskog nacionalnog kontaktnog središta.²⁰

Hrvatska i njene institucije, nakon sklapanja Sporazuma o suradnji s CEPOL-om, sudjeluje u radu institucija Europske unije u ulozi aktivnog promatrača zajedno s drugim članicama Europske unije. Predstavnici Republike Hrvatske imaju pravo iznositi svoje stavove o pojedinim pitanjima, a nakon 1. srpnja 2013. godine imat će pravo glasovati o odlukama Europske unije u svezi sa svim područjima, pa tako i u svezi s područjima pravosuđa i unutarnjih poslova.

Sklapanjem Sporazuma o suradnji Visoka policijska škola MUP-a RH je određena za *nacionalno kontaktno središte za suradnju s CEPOL-om*.

4. RADNI PROGRAM CEPOL-a ZA 2012. GODINU²¹

CEPOL transparentno daje informacije o planiranim aktivnostima kroz godišnje i petogodišnje planove rada. Te informacije u pravilu su dostupne *devet do dvanaest mjeseci prije planiranih aktivnosti*. Program aktivnosti CEPOL-a za 2012. godinu prihvatio je Upravni odbor CEPOL-a odlukom 36/2011/GB. Potrebe za sadržajem obuke su identificirane na osnovi prihvaćenih ciljeva i zadataka država članica i odluka koje su donijeli Europsko vijeće i Vijeće Europe. Treba reći kako je Program aktivnosti CEPOL-a za 2012. usklađen s prijedlogom proračuna CEPOL-a za 2012. godinu.

CEPOL-ovo težište rada u 2012. godini je na sljedećim specifičnim sadržajima:

- podrška održavanju i provođenju policijske obuke
- razvoj i primjena programa razmjene visokih policijskih službenika
- razvoj i primjena mogućnosti *e-learninga/učenja* i seminara koji se baziraju na primjeni IT tehnologije
- uključivanje u aktivnosti jačanja kapaciteta za civilno upravljanje krizama
- ljudska prava u policijskoj obuci
- obuka u svezi sa suprotstavljanjem i otkrivanjem kompjutorskog kriminaliteta
- razvoj i akreditacija postdiplomskog tečaja iz policijske suradnje u Europi bazu ranog na pilot-tečaju u 2012. godini
- razvoj buduće suradnje među agencijama
- razvoj suradnje s trećim zemljama.

Program rada opisuje CEPOL-ovu namjeru da u 2012. godini, s nužnom fleksibilnošću, odgovori na nove strateške odluke na razini Europske unije.

U strukturi upravljanja i suradnje s CEPOL-om značajne su promjene za 2012. godinu: redefinirana struktura koja je rezultat petogodišnje evaluacije rezultata djelovanja i preporuka Upravnog vijeća za naredno petogodišnje razdoblje. Također CEPOL je donio

²⁰ http://www.vlada.hr/hr/naslovница/sjednice_i_odluke_vlade_rh/2012/9_sjednica_vlade_republike_hrvatske - 17. 2. 2012.

²¹ <http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/newsroom/publications/workprogram/AWP2012.pdf> - 12. 1. 2012.

Strateški plan za razdoblje od 2010. do 2014. godine čiji se dio aktivnosti primjenjuje u 2012. godini. Strateške ciljeve i smjernice CEPOL-a za razdoblje od 2010. do 2014. prikazujemo u tablici koja slijedi:

STRATEŠKI CILJEVI I SMJERNICE CEPOL-a ZA RAZDOBLJE OD 2010. DO 2014.

Cilj 1: CEPOL-ova mreža funkcionira kao europska policijska obrazovna platforma na najvišoj razini međunarodne izvrsnosti.

CEPOL postoji već niz uspješnih godina, izgradio je svoju mrežu, razvio je suradnju i djeluje profesionalno. Kako bi se dalje izgrađivao na tim velikim uspjesima, CEPOL će uvoditi inovacije, motivaciju i edukaciju u holistički sustav učenja. U skladu s deklariranim vizijom, CEPOL-ova mreža će se razvijati kao europska policijska obrazovna platforma, u kombinaciji s bazama znanja na najvišoj razini međunarodne izvrsnosti. Kako bi se postigao ovaj ambiciozni cilj, preduvjet je daljnje poboljšavanje CEPOL-ove mreže policijskih obrazovnih tijela i instituta.

Strateške smjernice:

1.1. Pružanje kvalitetnih tečajeva obuke i treninga za određene polaznike, treninge za više policijske časnike i srednje rangirane policijske službenike, više policijske službenike i srednje rangirane policijske službenike na terenu, kao i za policijske službenike na terenu, s obzirom na prekograničnu suradnju između policijskih snaga u Europi, pomažući u postavljanju odgovarajućih naprednih programa izobrazbe. Promicanje učinkovite implementacije Stockholmskog programa, preko treninga.

1.2. Pružanje treninga za više rukovoditelje kako bi se poboljšala njihova europska stručnost i kompetencija, pomažući im u strategiji planiranja i realizaciji strateških odluka na razini Europske unije.

1.3. Razmjenjivanje programa kao osnovni element promicanja učenja, pospešivanja i razvijanja suradnje.

1.4. Donošenje zajedničkih nastavnih planova i programa te priprema usklađenog trening programa u skladu sa standardima Europske unije.

1.5. Daljnje razvijanje i lakši pristup *e-learning* sustavu.

1.6. Kvaliteta učenje mora biti priznata etosom CEPOL-ova ugleda i prestiža.

Cilj 2: CEPOL će se razvijati u Europsku policijsku bazu znanja.

CEPOL će pod svojim okriljem poticati i održavati potentno intelektualno okruženje. Ono se sastoji od viših policijskih službenika, učitelja, nastavnika, trenera i znanstvenika. Ono se također sastoji od istraživačkih projekata u tijeku, treninga, konferencija, seminara, programa razmjene, e-biblioteke i foruma (konvencionalnog i virtualnog) za razmjenu postignuća, rezultata i najbolje policijske prakse. Policijsko znanje mora imati izvore i ti izvori ne mogu biti na drugome mjestu, nego u policijskoj znanosti/znanosti o policiji. Europska policijska znanost ne može ostati bez "krova nad glavom", treba dom i taj dom mora biti CEPOL.

Strateške smjernice:

2.1. Širenje baze znanja dalnjim razvojem e-biblioteke.

2.2. Orijentacija prema istraživanjima i njihovom lakšem provođenju, podupiranje istraživača i znanstvenika.

2.3. Osiguranje foruma za raspravu, razmjenu rezultata istraživanja i moderatorska interakcija između viših praktičara i istraživača.

2.4. Osnivanje i održavanje europske baze podataka policijskih službenika istraživača i znanstvenika te istraživanja.

2.5. Pod okriljem CEPOL-a bit će poštovane i priznate zajednice i pojedinci koji imaju izvrsne performanse i odlične rezultate rada u pružanju pomoći i promicanju europskog policijskog obrazovanja i znanosti.

Cilj 3: Kamenom temeljcem partnerstva smatrać će se rješavanje vanjskih odnosa.

CEPOL-ova učinkovitost i djelotvornost će se određivati ne samo prema njegovim vlastitim naporima, nego i prema kvaliteti suradnje s vanjskim partnerima. Partnerstvo, jednakost, pouzdanost, zajednički interesi i koristi nalaze se u središtu suradnje. Gledajući krug korporacijskih partnera, oni mogu biti različite skupine zemalja, agencije, institucije i tijela. Cilj je da CEPOL vanjske odnose s različitim strukturama partnerstva uskladi fleksibilno u promjenjivom okruženju. Prednost ovog modela je u tome što različite skupine imaju različiti status, interes i zahtjeve.

Strateške smjernice

- 3.1. Prioritet je suradnja s agencijama i tijelima Europske unije.
- 3.2. Najblizim partnerima smatraju se međusobno povezane države.
- 3.3. Pomoć kandidatima i zemljama pristupnicama, dobrosusjedska politika i partnerstvo s istočnim susjedima.
- 3.4. Suradnja s globalno značajnim partnerima.
- 3.5. Višestruka uloga i interesi privatnog sektora koriste se za prodbuljivanje suradnje s civilnim društвom.

Cilj 4: CEPOL će biti vođen i upravljan kao top-rangirana inovativna agencija Europske unije.

Stalne promjene u okruženju zahtijevaju fleksibilan i prikladan odgovor CEPOL-a ukoliko agencija želi osigurati da njene usluge, susreti s dionicima i klijentima, ispune očekivanja koja se mijenjaju novim potrebama. Kako bi se dalje razvijala, zahtijeva se sposobnost agencije da konstruktivno odgovori na izazovna pitanja današnjice. Povećana očekivanja poticajna su i stimulativna za vodstvo, menadžment, procese i organizacijske inovacije CEPOL-a. Upravljanje tim promjenama nije jednostavan zadatak, ali je zasigurno moguće sa stručnim vodstvom i menadžmentom, tako će na kraju dobro upravljanje biti glavna značajka organizacijske izvedbe.

Strateške smjernice:

- 4.1. Primjena korporativnog vodstva i upravljanja Upravnog vijeća.
- 4.2. Primjena suodlučivanja u vođenju i upravljanju između direktora i Tajništva.
- 4.3. Uključivanje revizijskog ureda radi osiguranja funkcionalne discipline, stvaranja i održavanja učinkovitog sustava unutarnje kontrole.
- 4.4. Upravljanje ljudskim potencijalima kao najvećim bogatstvom CEPOL-a.
- 4.5. Osiguranje provedbe godišnjeg programa rada upravljanjem proračunom i doprišenje budućim CEPOL-ovim inovacijama.
- 4.6. Pružanje odgovarajuće administrativne podrške Tajništva svim CEPOL-ovim komponentama radi odvijanja pravilnog rada.
- 4.7. Odnosi medju dionicima i unutarnja komunikacija.
- 4.8. Odnosi s javnošću i suradnja s predstvincima civilnog društva.

Tablica 1: Strateški ciljevi i smjernice CEPOL-a za 2010.-2014. godinu²²

CEPOL je također primijenio poslovni model upravljanja *Balanced Scorecard* (BSC)²³ kako bi poboljšao upravljanje procesima u ostvarivanju važnih strateških ciljeva.

²² http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/newsroom/publications/CEPOL-Qualitative_Thinking.pdf - 12. 12. 2011.

²³ Pojam **Balanced Scorecard** osmisili su 1992. godine Robert D. Kaplana i David P. Nortona i tumačenje sadržaja tog pojma objavili su u članku pod naslovom: *The balanced scorecard-measures that drive performance*. (Harvard Business Review, 70(1), 71-79). Njihova knjiga *The Balanced Scorecard: translating strategy into action* (Harvard Business School Press, 1996) postala je poslovna "biblija"

BSC zaključuje precizno upravljanje informacijskim potrebama koje prikazuju CEPOL-ove aktivnosti i evaluaciju tih aktivnosti. Ključni indikatori aktivnosti (*Key Performance Indicators – KPI*) postali su integralni dio ovoga alata za nadzor i evaluaciju napretka. Izvještaji o BSC napretku će biti redovito publicirani za donošenje odluka i Upravno vijeće će ih potvrđivati. Ovaj alat za mjerjenje uspješnosti aktivnosti je uporabljen inicijalno već u 2011. godini, a nastaviti će se kontinuirano primjenjivati i u 2012. godini.

4.1. Aktivnosti u obuci

U 2012. godini predviđeno je oko 100 aktivnosti u području policijske obuke. Planirane aktivnosti su povezane uz sljedeće kategorije kriminaliteta i uz oticanje opasnosti: kategorije teškog i organiziranog kriminala, borbe protiv terorizma, gospodarskog kriminala, specijalne policijske tehnike, policijsko upravljanje u kriznim situacijama, suradnja u okviru Europske unije u području sigurnosti, upravljanje u području sigurnosti, ljudska prava, prevencija kriminala, učenje i poučavanje, istraživanje i znanost.²⁴

U području računalnog kriminaliteta uspostavljena je suradnja: (a) s europskom skupinom za računalni kriminalitet, (b) s europskom skupinom za obuku i obrazovanje iz područja računalnog kriminaliteta. Namjera je razvijanje suradnje s ovim europskim

mnogih uspješnih kompanija širom svijeta.

Ključne ideje koncepta BSC-a jesu: (a) samo finansijski pokazatelji poslovanja nisu dovoljni za upravljanje složenom organizacijom u složenim uvjetima; (b) uravnoteženi pogled na organizacijske indikatore mora uključiti bar četiri područja: financije, kupce, interne poslovne procese, učenje i razvoj; (c) da BSC osigurava provođenje strategije u život, da mobilizira sve raspoložive resurse i potencijale za njeno ostvarivanje, te učenje i povratnu vezu.

Dakle, BSC treba pružiti okvir za transformaciju vizije i strategije organizacije u mjerljive poslovne ciljeve, kao i za mjerjenje performansi, posebice u ključnim poslovnim područjima.

BSC je instrument, odnosno metodologija za transformiranje organizacijskih strateških ciljeva u pokazatelje indikatora. BSC je ujedno i strukturiran pristup za korištenje informacija vezanih za mjerjenje performansi; značajno olakšava postavljanje ciljeva; pomaže u alociranju i prioretiziranju resursa i potencijala; osigurava menadžerima održavanje ili promjenu strategije ostvarenja postavljenih ciljeva; omogućava izvješćivanje o napretku u ostvarenju postavljenih ciljeva.

²⁴ Aktivnosti i teme *Programa CEPO-a za 2012. godinu* usmjerene su na organiziranje razmjene temeljem postavljenih prioriteta Stockholmskog programa. Glavna tema za 2012. godinu će biti "trgovanje ljudima". Osim toga, zemlje mogu predlagati i druge relevantne teme razmjene. Program će uključivati: (a) općeniti Program razmjene (viših policijskih službenika i obuka osoblja); (b) Program razmjene za zapovjednike (c) studijske posjete agencijama Europske unije za policijske i pravosudne službenike.

Predviđene teme za *policijske službenike, znanstvenike i istraživače* su sljedeće: trgovina ljudima (glavna tema), policija u zajednici i prevencija radikalizma, gospodarski kriminal, upravljanje velikim događajima, međunarodna razmjena informacija, forenzika, prevencija kriminaliteta, droge/sintetičke droge, protuterorizam, ljudska prava, organizirani kriminal, *cyber* kriminal, ilegalne imigracije (nova tema), kontejnerske pošiljke (nova tema), mobilne skupine organiziranog kriminala (nova tema), mreža timova za aktivno traženje bjegunaca (nova tema).

Za više *nastavnike i obrazovne programere* predviđene su ove teme: policijska obuka i sustavi obrazovanja, civilni krizni menadžment, učenje na daljinu, okruženje za učenje.

Teme za *policijske zapovjednike*: uprava i vodstvo; policijska etika, javni i privatni sektor sigurnosti. *Studijski posjeti* organizirat će se s Europolom, OLAF-om, EMCDDA-om, FRONTEX-om i FRA-om. Poziv za predlaganje slat će se odvojeno.

skupinama radi provođenja obuke i obrazovanja u području računalnog kriminala i radi donošenja akcijskog plana za buduću suradnju i akciju koja će omogućiti unaprjeđivanje postojećih modula obuke.

Aktivnosti u područje obuke u 2012. godini uključuju konferencije, tečajeve i seminare te webinare. Webinar je alat *e-learninga/učenja*, oblik obuke koji primjenjuje IT tehnologiju. CEPOL je započeo s primjenom ovog alata u 2011. godini organizirajući webinare na temu: Zajednički istraživački timovi i Lisabonski ugovor. U 2012. godini organizirat će se dva nova modula aktivnosti. Prvi se odnosi na podršku sveobuhvatnom utvrđivanju potreba policijske obuke i utvrđivanja ishoda učenja i poučavanja. Drugi modul bazira se na CEPOL-ovom zajedničkom kurikulumu/priručniku za obuku. Naravno, u te module su ugrađeni elementi temeljnih ljudskih prava.

Sporazum o suradnji između CEPOL-a i Visoke policijske škole MUP-a RH omogućuje i hrvatskim policijskim službenicima obuku putem webinara uz prethodnu prijavu posredovanjem hrvatskog CEPOL nacionalnog kontaktnog središta koje se nalazi na Visokoj policijskoj školi u Zagrebu.

4.2. Razmjena programa

U zadnjih nekoliko godina CEPOL-ov program razmjene viših policijskih službenika i nastavnika je postao značajan u procesu policijske obuke država Europske unije. Programi razmjene nastoje se sve više vezati za evaluacije programa i utvrđivanje potreba u području policijske obuke. U budućnosti će se razviti podrška europskom policijskom programu razmjene kroz osnivanje radne skupine za projekt i menadžment koja će dati podršku planiranju i upravljanju kapacitetima policijske obuke.

5. ZAJEDNIČKI KURIKULUM/PRIRUČNICI ZA OBUKU

CEPOL sustavno izrađuje zajedničke kurikulume za određena područja od interesa za policijsku obuku. U izradi kurikuluma koristi se modularan pristup (vidi: Dujmović, Filipović, 2011). Cilj, namjera CEPOL-ovih zajedničkih kurikuluma je dati preporuke za policijsku obuku u specifičnim područjima, u koje je uključena europska dimenzija. Države članice Europske unije mogu koristiti zajedničke kurikulume kao preporuke. Ali s druge strane, zajednički kurikulum se primjenjuje kao zajednička ideja i element za CEPOL-ove tečajeve i seminare.

Teme i sadržaje zajedničkih kurikuluma usvaja Upravno vijeće CEPOL-a uzimajući u obzir orijentaciju prema europskoj razini. Za sada su izrađeni i dostupni sljedeći *zajednički sadržaji kurikuluma*: borba protiv terorizma, europska policijska suradnja; Europol; policijska etika i prevencija korupcije; nasilje u obitelji; pranje novca; ilegalna trgovina ljudima; upravljanje civilnog kriznog menadžmenta; ilegalna trgovina drogom i upravljanje različitostima.

6. UPRAVLJANJE KVALITETOM RAZLIČITIH OBLIKA OBUKE

CEPOL prati kretanja u europskom okruženju u području sigurnosti, obrazovanja i obuke policijskih službenika. Tako slijedeći preporuke Stockholmskog programa u području

procesa učenja i podučavanja, CEPOL započinje s intenzivnim razvojem upotrebe tehnologija u području učenja i podučavanja.

Slijedeći razvoj u visokom obrazovanju (Bolonjski proces²⁵) težište se stavlja na utvrđivanje aktivnosti za koje se provodi obrazovanje i utvrđivanje ishoda učenja u samom procesu.

CEPOL započinje s aktivnostima učenja i poučavanja nastavnika, trenera i onih koji će raditi na razvoju obuke u CEPOL-ovom okruženju. Da bi se mogla vrednovati ta aktivnost, CEPOL je izradio ključne indikatore aktivnosti (KPI) koji će omogućiti njihovo mjerjenje.

Sljedeći postupak kojim će se povećati učinkovitost procesa obuke bit će primjena *kombinacije različitih metoda učenja i poučavanja (Network end Learning)*. U 2012. godini ustrojiti će se baza podataka za predavače i trenere kao jedan od koraka u budućem standardiziranju kvalitete uključenih nastavnika.

7. ULOGA HRVATSKOG POLICIJSKOG OBRAZOVNOG SUSTAVA

Sporazumom o suradnji između Europske visoke policijske škole (CEPOL) i hrvatske Visoke policijske škole, hrvatski policijski obrazovni sustav će se mnogo aktivnije uključiti u procese policijske obuke na europskoj razini. Ti procesi bit će sadržani:

- (a) u sudjelovanju hrvatskih viših policijskih službenika na seminarima obuke koje organizira CEPOL (čl. 4. Sporazuma)
- (b) u davanju doprinosa hrvatske Visoke policijske škole seminarima obuke CEPOL-a na način da pruži podršku zemljama članicama Europske unije pri organizaciji CEPOL-ovih seminara obuke što uključuje i slanje policijskih stručnjaka na seminare obuke CEPOL-a po zahtjevu (čl. 5. Sporazuma)
- (c) u sudjelovanju hrvatskih polaznika i nastavnika u izvođenju godišnjih programa rada CEPOL-a nuđenjem sadržaja kojim se pruža podrška razvoju i provedbi zajedničkog plana i programa definiranog člankom 7. Odluke Vijeća te radi njihove integracije u nacionalne programe policijske obuke u mjeri u kojoj je to moguće i potrebno (čl. 6. Sporazuma)
- (d) u nuđenju sadržaja određenih tečajeva, seminara, konferencija za potrebe država članica Europske unije kao i u razmjenjivanju najbolje policijske prakse i proučavanju postignutih rezultata (čl. 7. Sporazuma).

Da bi mogao ostvariti pružene mogućnosti, hrvatski policijski obrazovni sustav će utvrđivati obrazovne potrebe, odnosno potrebe za određenom vrstom obuke, sudjelovati u izradi određenih zajedničkih kurikuluma, provoditi obuku za svoje nastavnike, slati svoje nastavnike na tečajeve za obučavatelje kako bi bili *certificirani kao nastavnici* i radi uvrštavanja u CEPOL-ovu bazu podataka obučavatelja. Procesi donošenja odluka zahtijevaju dugoročniji pristup i standardiziranje postupanja.

²⁵ http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/TrainingLearning/Publications/SEPEB_Final_Report.pdf - 12. 12. 2011.

Kontinuirani dijalog i razmjena najboljih policijskih praksi unaprjeđuje se tako da se hrvatskoj Visokoj policijskoj školi omogućuje pristup *elektroničkoj mreži CEPOL-a*. Na taj je način hrvatska Visoka policijska škola postala dio CEPOL-ove elektroničke mreže.

Novo područje je *učenje uz pomoć IT tehnologije* kao što je npr. korištenje *interneta i webinara*. Sklapanjem Sporazuma o suradnji uskoro će biti moguća akreditacija za obuke uz pomoć IT tehnologije. Ovaj oblik obuke će se organizirati preko hrvatskog CEPOL nacionalnog kontaktnog središta, koje će biti posrednik u akreditaciji pojedinih korisnika. Hrvatsko CEPOL nacionalno kontaktno središte mora omogućiti i dugoročno planiranje aktivnosti na webinarima jer se s pripremom webinar konferencije treba započeti devet do dvanaest mjeseci prije njena održavanja.²⁶

LITERATURA

1. Barnett, J. (2010). *Contributing to European police cooperation through learning*. European Police College. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. Barnett, J. (2010). Contributing to European police cooperation through learning. European Police College (CEPOL). Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/newsroom/publications/CEPOL_-_Promotional_Brochure.pdf - 7. 1. 2012.
3. Correia, M. E., Jenks, D. A. (2011). *Expectations of change: the congruency between Beat Officers and Supervisors and its impact on programmatic change*. Police Practice & Research, 12(1), 16.-34.
4. Dujmović, Z., Filipović, H. (2011). *Situacijski pristup učenju i obrazovanju policijskih službenika*. Andragoška profesija i kompetencije stručnjaka u obrazovanju odraslih. Zbornik radova 5. međunarodne konferencije Andragoška profesija i kompetencije stručnjaka u obrazovanju odraslih održane u Murteru, 9. i 10. lipnja 2011. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih u suradnji s Hrvatskim andragoškim društvom, 78.-89.
5. Dujmović, Z., Šuperina, M. (2010). *Međunarodni policijski standardi o ljudskim pravima i policijsko obrazovanje*. Policija i sigurnost, 19(1), 1.-39.
6. Ferreira, E., Jaschke, H. G., Peeters, H., Farina, R. (2010). Survey on European police education and Bologna – SEPEB. Lisbon: European Police College (CEPOL) http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/TrainingLearning/Publications/SEPEB_Final_Report.pdf - 20. 11. 2011.
7. Jaschke, H. G. (2010). *Knowledge-led Policing and Security: Developments in Police Universities and Colleges in the EU*. A Journal of Policy and Practice, 4(3), 302.-309.
8. Niven, P. R. (2002). *Balanced scorecard step-by-step: Maximizing performance and maintaining results*. New York: Wiley.
9. Osler, A. (2011). *Teacher interpretations of citizenship education: national identity, cosmopolitan ideals, and political realities*. Journal of Curriculum Studies, 43(1), 1.-24.
10. www.cepol.europa.eu - 20. 11. 2011.

²⁶ Prvi webinar (web-base seminar) održat će se 1. lipnja 2012. godine s početkom u 11.00 sati (GMT). Naslov tog webinar seminara je **Policijski službenici žrtve nesreća**, http://www.cepol.europa.eu/index.php?id=news-details&tx_ttnews%5Btt_news%5D=400&cHash=4cb4144d68 - 12. 12. 2011.

11. *** (2010). CEPOL and Croatia Sign Cooperation Agreement. http://www.cepol.europa.eu/index.php?id=news-details&tx_ttnews%5Btt_news%5D=353&cHash=06dfa0dd4f - 10. 1. 2012.
12. *** (2011). European Police College. Work Programme 2012. <http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/newsroom/publications/workprogram/AWP2012.pdf> - 10. 1. 2012.
13. *** (2011). Qualitative Thinking – Qualitative Education. CEPOL. Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/website/newsroom/publications/CEPOL-Qualitative_Thinking.pdf - 20. 11. 2011.
14. *** (2012). Handbook for participants 2012. CEPOL European Police Exchange Programme 2012. (Inspired by Erasmus). www.cepol.europa.eu/uploads/media/ExPro_Handbook_2012.pdf - 15. 12. 2011.

Summary

Zvonimir Dujmović, Marijan Šuperina

European Police College (CEPOL) and Croatian Police Education

The European Police College (CEPOL) is functioning as a network of national police training bodies, respectively educational institutes of the Member States of the European Union. Annually, the CEPOL organizes between 60 to 100 different courses, seminars, conferences and meetings with various topics in the field of security. The CEPOL is not a classical high police educational institution at the European Union level, but should be observed as a network of high national police training bodies of the European Union. Education is conducted at the police institutions of the EU member countries.

In this paper the authors give basic information about the CEPOL as well as the current and possible future forms of cooperation between the Croatian police education system with the CEPOL. The authors' intention is to point out on a simple and practical way what can significantly affect to the ability and capacity of cooperation between the Croatian police educational institutions with the CEPOL.

Key words: CEPOL, the Police College in Zagreb, police education, police training, Balanced Scorecard, Webinar.